

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 75/20

Møtedato: 27.08.2020

Dato: 04.08.2020

Arkivsaksnr: 2020/8043

Orientering om tildelinger av Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI)

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 45/19 [Handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap](#)
- [SmartOcean](#)
- [MediaFutures](#)
- [Nye spydspisser for forskning, innovasjon og omstilling](#)

Saken gjelder:

Hensikten med saken er å gi Universitetsstyret en orientering om tildeling av to nye sentre for forskningsdrevet innovasjon ledet av UiB, samt kort orientere om de fire sentrene der UiB er med som partner.

Styret vil få en muntlig presentasjon av hvert av de to UiB-ledede sentrene.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

04.08.2020/Magnus Holtermann/Yves Aubert/Susan Johnsen/ Benedicte Løseth (avd.dir)

Vedlegg:
Saksfremstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
75/20

Møtedato:
27.08.2020

Arkivsaksnr:
2020/8043

Orientering om tildelinger av Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI)

Bakgrunn

SFI-ordningen er Forskningsrådets mest omfattende og tyngste virkemiddel for å stimulere til mer forskningsdrevet innovasjon i Norge. Sentrene skal bidra til styrket innovasjonsevne og økt verdiskaping i norsk næringsliv, gjennom langsiktig forskning og utvikling. En SFI krever tett samarbeid mellom fremragende forskningsmiljøer og forskningsintensive bedrifter og gjenspeiler således også UiBs samfunnsoppdrag om å knytte utdanning, forskning og innovasjon tett sammen i samspill med samfunnet rundt oss. Årets tildelinger viser på en god måte hvordan UiB samarbeider med aktører både regionalt og nasjonalt for å videreutvikle og styrke samarbeid mellom forskning- og utviklingsaktive næringslivsaktører og fremragende forskningsmiljøer ved universitetet. Tildelingene vil være et løft for hele regionen og en viktig styrking av sammenbindingen mellom forskning, utdanning og innovasjonsaktiviteten i regionen og for UiB.

Overoppfylte målsetningen

Høsten 2017 startet UiB mobiliseringen mot Forskningsrådets fjerde utlysningsrunde for SFI-ordningen (SFI IV). Mobiliseringen skjedde i et tett samarbeid mellom fagmiljøer og det sentrale støtteapparatet på Forsknings- og innovasjonsavdelingen. I de tre foregående utlysningsrundene hadde UiB fått tildelt vertskapsrollen for ett SFI-senter, «Sea Lice Research Centre» (Lakselussenteret), som hadde finansiering ut høsten 2019. Det var derfor en klar målsetning i utviklingsavtalen med Kunnskapsdepartementet at UiB som et minimum skulle få tilslag på ett nytt senter for forskningsdrevet innovasjon i fjerde utlysningsrunde.

12. juni 2020 kunngjorde Forskningsrådet at UiB ble tildelt ansvar for to nye sentre for forskningsdrevet innovasjon: «MediaFutures» ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og «Smart Ocean» ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. I tillegg er UiB partner i ytterligere fire sentre.

Læringspunkter som ga uttelling

I de foregående søknadsrundene har UiB ikke i stor nok grad lyktes med å utnytte potensialet i SFI-ordningen. Første steg i mobiliseringen til fjerde runde var derfor å se på hva som ikke hadde fungert i de foregående søknadsrunder. Et av hovedpunktene som pekte seg ut ved evalueringen av tidligere runder var en svakhet i evnen til å skape gode og forpliktende industri- og næringslivssamarbeid allerede før søknadstidspunktet. Dette er en forutsetning for å lykkes med en SFI-søknad. Det ble derfor satt inn ekstra ressurser på å styrke slike koblinger tidlig i fjerde runde. UiB sendte inn søknadsskisser på 7 koordinator- og 10 partnerprosjekt, som senere ble redusert ned til 5 koordinator- og 7 partnersøknader. Når vi nå har resultatet, er det mye som tyder på at UiB i denne runden har lyktes med nettopp å utvikle gode samarbeid med eksterne partnere på et tidlig nok stadium.

En annen sentral suksessfaktor er våre fremragende forskningsmiljøer som har jobbet systematisk over lang tid, dette er også en forutsetning for å vinne gjennom innen en konkurranseintensiv finansieringsordning. Eksempelvis har MediaFutures jobbet strategisk

og over lang tid med mediebedrifter i Media City Bergen helt siden tredje runde i SFI, der de var svært nære en tildeling, mens Smart Ocean har samarbeidet tett med GCE Ocean Technology helt fra starten. Dette viser også hvor sentrale kunnskaps- og næringsklyngene i vår region er for å lykkes med koblingen mellom forsknings- og utdanningsinstitusjoner og næringsliv. De fleste søknadene begynte søknadsprosessen omkring to til tre år før fristen. Som en del av forberedelsesarbeidet jobbet fakultetene systematisk med ulike incentivordninger for å legge til rette for utvikling av potensielle søknader. I tillegg hadde Det matematisk-naturvitenskapelige fakultetet en egen incentivordning med økonomisk støtte til utvikling av søknader. Fra sentralt hold ble det også satt av inntil 60.000 kr. for utvikling av koordinatorsøknader og 30.000 kr. for deltakelse som partner. Videre ble VIS koblet på som støttespiller i arbeidet med eksterne partnere og Vestlandet fylkeskommune bevilget midler som skulle bidra til å styrke koblingen til næringslivspartnerne.

I tillegg til tiltakene beskrevet ovenfor, er det viktig å peke på at alle senter søknadene som ble sendt fra UiB var godt forankret i universitets- og fakultetsledelse og at flere av søknadene var koordinert av egne styringsgrupper satt sammen av sentrale samarbeidspartnere. Søknadene fikk også god administrativ støtte hele veien gjennom prosessen fra sine respektive fakulteter, og institutter og fra sentralt hold. Blant annet var det sentrale BOA-teamet koblet på i mobilisering- og søknadsfasen med rådgivere innen søknadsrådgiving, juss, kommunikasjon og økonomi som bistod søkermiljøene med løpende avklaringer og råd. Fagmiljøene fikk også tilbud om ekstern konsulentbistand for videreutvikling av søknadene.

De viktigste læringspunktene universitetet kan ta med til neste runde i SFI- og andre større virkemiddelutlysninger er å komme tidlig nok i gang med relasjonsbygging med eksterne samarbeidspartnere, involvering av samarbeidspartnere i utviklingen av selve senterkonseptet samt viktigheten av langsiktig, strategisk utvikling av et senter som springer ut av et allerede fremragende forskningsmiljø.

Viktige motorer for forskningsdrevet innovasjon

Sentrene etableres høsten 2020 og har en prosjektperiode på maksimalt åtte år (fem år, med mulighet for en etterfølgende treårsperiode). Hvert senter vil kunne få en årlig bevilgning fra Forskningsrådet på inntil 12 millioner kroner. Tildelingen vil også matches av bidrag fra de private bedriftene i konsortiene på minst 50 prosent av Forskningsrådet årlige bevilgning. SFI-ordningen gir derfor gode og langsiktige rammer for samarbeid mellom akademia og næringslivspartnerne og vil komme til å utgjøre en viktig drivkraft for forskningsdrevet innovasjon både på regionalt og nasjonalt nivå.

Alle de seks SFI-ene som UiB er involvert i vil bidra til å utvikle viktige nettverk og varig samarbeid mellom akademia og industriaktører på Vestlandet. Gitt de aktuelle tematikkene de to UiB-ledede sentrene skal jobbe med, utvikling av og forskning på ansvarlig medieteknologi og smart overvåking av undervannsmiljø, er det mer enn overveiende sannsynlig at sentrene også vil få påvirkning og gjennomslag internasjonalt. Bærekraft går som en rød tråd gjennom alle sentrene som til sammen dekker en stor faglig bredde, deriblant media og medieteknologi, energi, klima, olje- og gass, fiskeri, havbruk og akvakultur og mental helse.

Kort omtale av sentrene som etableres

UiB skal koordinere to sentre og er partner i fire andre som koordineres av våre nære samarbeidspartnere i regionen. Sentrene vil kombinere forskning, næringsliv og innovativt samarbeid med UiB både som vertsinstusjon og sentral bidragsyter til regional og nasjonal forsknings- og innovasjonsaktivitet. Sentrene vil koble over 50 aktører fra regionalt og nasjonalt næringsliv som satser på forskning i tillegg til over 12 ulike offentlige etater. Sentrene bygger også på sterke internasjonale nettverk med forskningspartnere fra land som

Nederland, Danmark, Australia, Frankrike, Tyskland, Spania, Sverige, Østerrike og USA i tillegg til store internasjonale næringslivsaktører.

De to sentrene UiB skal koordinere er:

Research Centre for Responsible Media Technology & Innovation (“MediaFutures”)

Senterets hovedmål er å generere betydelig innovasjon og verdiskaping for de norske nyhetsmediene og medieteknologibransjen gjennom langsiktig forskning på ansvarlige medieteknologier. Senteret vil være det første forskningscenteret i Norge som utvikler ansvarlig medieteknologi. Senteret skal utvikle ny avansert medieteknologi for ansvarlig og effektivt mediebrukerengasjement, medieinnholdsproduksjon og analyse, medieinnholdsinteraksjon og tilgjengelighet. Senteret vil også utføre forskning på nye metoder og beregninger for presis publikumsforståelse. MediaFutures vil herunder utvikle blant annet AI-teknologi for å avsløre falske nyheter eller «filterbobler». Senteret samler sentrale aktører i mediebransjen og vil bidra betydelig til utvikling av norsk medieforskning, norsk medieindustri og det norske samfunnet.

Senteret vil etableres ved Institutt for medievitenskap ved Det samfunnsvitenskapelige fakultetet og vil lokaliseres på Media City Bergen.

Smart Ocean – Flexible and cost-effective monitoring for management of a healthy and productive ocean

Hovedformålet til senteret er å etablere et trådløst observasjonssystem for å overvåke en rekke ulike parametere tilknyttet undervannsmiljø og -installasjoner. Systemet vil være basert på et nettverk av autonome, smarte sensorer som vil være robuste, energi- og kostnadseffektive, og som vil muliggjøre innsamling og analyse av store mengder informasjon om havmiljøet og offshore installasjoner. Langtidshistorikk fra stasjonære sensorer i sjø og på installasjoner, i fjorder, kystområder, havne- og industriområder, sammen med avansert dataanalyse, vil gi varsel om hendelser og anomalier i drifts- og havmiljø, som beslutningsunderlag for tiltak og intervensjon.

Resultatene vil ha høy relevans på tvers av havnæringene (petroleum, havvind, fiskeri og havbruk) og ha betydning for økt bærekraft, sikkerhet og kostnadseffektivitet innenfor offshore operasjoner.

Senteret vil etableres ved Institutt for fysikk og teknologi ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultetet.

Partner i nye fire sentre:

I tillegg er UiB forskningspartner i fire andre sentre for forskningsdrevet innovasjon:

- «*Centre for research-based innovation in marine acoustic abundance estimation and backscatter classification*» som skal ledes av Havforskningsinstituttet. Senteret har som mål å videreutvikle bruk og forståelse av akustiske metoder til bruk i marin overvåking, fiskeri, akvakultur og energisektoren. Senteret skal ønske også å forbedre bruk og forståelse av fiskeriakustikk for å styrke arts- og størrelsesklassifiseringen av fisk og plankton.
- «*Centre for research-based innovation on Mobile Mental Health*» ledet av Helse Bergen hvor hovedmålet er å utvide bruken og effekten av digitale intervensjoner innenfor mental helse gjennom forskning på effektivitet sammenlignet med standard behandling, helseøkonomiske og samfunnsøkonomiske effekter, strategier for implementering og tidlig "Health Technology Assessment"

- «*Climate Futures*» ledet av NORCE hvor hovedmålet er i å produsere nye og innovative løsninger for å forutsi og håndtere klimarisiko fra 10 dager til 10 år fremover, og å samarbeide med klynger av partnere i klima- og værutsatte sektorer. Senteret springer ut av samarbeid under Bjerkenes-senteret.
- «*DigiWells: Digital Well Center for Value Creation, Competitiveness and Minimum Environmental Footprint*» ledet av NORCE. Senteret vil forbedre metoder for plassering, design og reduksjon av kostnader knyttet til boring av olje- og gassbrønner gjennom økt digitalisering og automatisering. Arbeidet skal bidra til å optimalisere brønnproduksjon og redusere negativ miljøpåvirkning og samtidig øke verdiskapingsmulighetene

Universitetsdirektøren sine kommentarer

SFI-ordningen er en viktig finansieringsordning for forskningsdrevet innovasjon. At UiB som vertsinstusjon når frem i hard konkurranse viser at en systematisk satsing og mobilisering mot finansieringsordningen har lyktes og at kvaliteten på forskningen ved UiB ligger på et høyt internasjonalt nivå. Det er også verdt å trekke frem at UiBs klyngesatsing har vært medvirkende til den positive uttellingen. Resultatene viser også på en god måte hvordan UiB agerer i samspill med regionalt og nasjonalt næringsliv og offentlige aktører og hvordan det målrettet arbeides for å utvikle fremragende forsknings- og innovasjonsmiljø ved UiB.

Erfaringer fra det aktive og brede samarbeidet med næringslivet innenfor temaområdene for sentrenes forskning kommer til å utgjøre en sentral del av UiBs videre satsing på forskningsdrevet innovasjon de kommende årene. Sentrene vil også bidra til et ytterligere styrket samarbeid mellom academia og næringsliv for hele universitetet og stimulere og bidra til fremragende forskning, forskerutdanning, kunnskapsoverføring og innovasjonsaktivitet, både regionalt og nasjonalt med utspring i UiB.

Universitetsdirektøren er fornøyd med at det systematiske arbeidet med innovasjon nå har gitt svært viktige resultater både for forskning og for innovasjon. Bare de to sentrene UiB er prosjekteier for innebærer en verdi på over 500 millioner kroner som over de neste årene skal brukes til banebrytende forskning, styrke innovasjonsevnen og også bane vei for nye forskningsområder.

04.08.2020/Magnus Holtermann/Yves Aubert/Susan Johnsen/ Benedicte Løseth (avd.dir)